

KERYKS

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD KATECHETYCZNO-PEDAGOGICZNO-RELIGIJNY
INTERNATIONALE RELIGIONSPÄDAGOGISCH-KATECHETISCHE RUNDSCHAU
2002 1

Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Instytut Pastoralno-Katechetyczny Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Institut für Religionspädagogik und Katechetik der Katholisch-Theologischen Fakultät
der Universität in Wien

Termin *kéryks*, często pojawiający się we współczesnych opracowaniach teologicznych, pochodzi z języka greckiego (od rdzenia *keryk*) i zanim znalazł zastosowanie w chrześcijaństwie w odniesieniu do rzeczywistości przepowiadania słowa Bożego, miał już długą historię. Najstarsze świadectwa użycia terminu *kéryks* mamy w *Iliadzie* i *Odysei* Homera. W dziełach tych *kéryks* oznacza herolda, przy czym podkreśla się jego wielką godność. Heroldowie (*kérykes*) nazywani są posłami Zeusa (*kérykes Diós ággeloi*). Jawią się jako realizatorzy planów i dążeń osoby, której służyli. Najczęstszym zadaniem heroldów było przekazywanie woli swego pana. Należy zatem stwierdzić, że w kręgu pogańskiej kultury greckiej stanowisko *keryksa* miało zawsze charakter społeczny. Pośredniczył on między jednostkami, między grupami, a nawet między bogami i ludźmi. Jego funkcja miała wyraźnie rys służebny. Herold obwieszał najważniejsze wydarzenia związane z życiem politycznym, społecznym i religijnym. W świetle analizy kontekstu, w jakim termin *kéryks* pojawia się w listach pasterskich, należy stwierdzić, że przy wprowadzaniu go do słownictwa biblijnego dokonano równocześnie jego gruntownej chrystianizacji. Chrześcijański *keryks* radykalnie przewyższa go swoją godnością. Swoją funkcję wypełnia on z ustanowienia Bożego. Jego posłanctwo ma charakter powszechny. Jego więź z Bogiem jest szczególna. To, co ogłasza, jest Ewangelią o zbawieniu, do którego Bóg chce doprowadzić wszystkich ludzi. *Keryks* jest włączony w realizację wielkiego planu zbawienia. W wypełnianiu swej funkcji obdarzony jest szczególną mocą Bożą, co jednak nie uwalnia go od przeszkód i przeciwności.

Der in zeitgenössischen theologischen Arbeiten oft vorkommende Begriff *kéryks* stammt aus dem Griechischen und hatte schon eine lange Geschichte, bevor er im Christentum für die Verkündigung des Wortes Gottes beansprucht wurde. Die ältesten Zeugnisse für die Benutzung des Begriffes *kéryks* finden wir in Homers *Ilias* und *Odysee*. In diesen Werken bedeutet *kéryks* einen Herold, wobei immer seine grosse Würde unterstrichen wird. Diese Herolde (*kérykes*) wurden als Boten von Zeus bezeichnet (*kérykes Diós ággeloi*). Sie realisierten die Pläne und Bestrebungen der Person, der sie dienten. Die häufigste Aufgabe dieser Herolde bestand in der Übermittlung des Willens ihres Herrn. Daher muss festgestellt werden, dass die Funktion des *kéryks* im heidnischen griechischen Kulturkreis immer einen sozialen Charakter hatte. Der Herold vermittelte zwischen Einzelpersonen, zwischen Gruppen und sogar zwischen Göttern und Menschen. Seine Funktion hatte ausdrücklich dienstbaren Zug. Er verkündete die wichtigsten Ereignisse im politischen, sozialen und religiösen Leben und tat auch den Willen des Herrschers kund. Im Lichte der Analyse des Kontextes, in dem das Wort *kéryks* in den Pastoralbriefen vorkommt, muss festgestellt werden, dass es bei seiner Einführung in das biblische Vokabular gleichzeitig gründlich christianisiert wurde. Der christliche *kéryks* übertrifft ihn in seiner Würde radikal. In seine Funktion wird er von Gott selbst eingesetzt. Seine Sendung hat universellen Charakter. Mit Gott ist er auf eine ganz besondere Weise verbunden. Was er verkündigt, ist das Evangelium vom Heil, zu dem Gott alle Menschen hinführen will. Der *kéryks* partizipiert an der Verwirklichung dieses grossen Heilsplanes. Zur Ausübung seiner Funktion wird er mit besonderen göttlichen Kräften betraut, was ihn jedoch nicht von Hindernissen und Widrigkeiten befreit.

ISSN 1643-2444

TOWARZYSTWO NAUKOWE KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO

Rada Naukowa

Prof. dr hab. Hans-Ferdinand Angel, Ks. prof. dr hab. Jerzy Bagrowicz
Prof. dr hab. Aniela Dylus, Ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann
Prof. dr hab. Rudolf Englert, Ks. prof. dr hab. Helmut Juros SDS
Ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński, Prof. dr Ilse Kögler
Ks. prof. dr hab. Stanisław Kulpaczyński SDB
Ks. prof. dr hab. Stephan Leimgruber, Ks. prof. dr hab. Zbigniew Marek SJ
Ks. prof. dr hab. Janusz Mariański, Ks. prof. dr hab. Roman Murawski SDB
Ks. prof. dr hab. Mieczysław Rusiecki, Prof. dr hab. Egon Spiegel
Ks. prof. dr hab. Franz-Peter Tebartz-van Elst, Prof. dr Dieter Wagner
Ks. prof. dr hab. Gabriel Witaszek CSsR, Prof. dr hab. Irena Wrońska
Prof. dr hab. Herbert A. Zwergel

Wissenschaftlicher Beirat

Prof. Dr. habil. Hans-Ferdinand Angel, Prof. Dr. habil. Jerzy Bagrowicz
Prof. Dr. habil. Aniela Dylus, Prof. Dr. habil. Augustyn Eckmann
Prof. Dr. habil. Rudolf Englert, Prof. Dr. habil. Helmut Juros SDS
Prof. Dr. habil. Ryszard Kamiński, Prof. Dr. Ilse Kögler
Prof. Dr. habil. Stanisław Kulpaczyński SDB
Prof. Dr. habil. Stephan Leimgruber, Prof. Dr. habil. Zbigniew Marek SJ
Prof. Dr. habil. Janusz Mariański, Prof. Dr. habil. Roman Murawski SDB
Prof. Dr. habil. Mieczysław Rusiecki, Prof. Dr. habil. Egon Spiegel
Prof. Dr. habil. Franz-Peter Tebartz-van Elst, Prof. Dr. Dieter Wagner
Prof. Dr. habil. Gabriel Witaszek CSsR, Prof. Dr. habil. Irena Wrońska
Prof. Dr. habil. Herbert A. Zwergel

Opracowanie redakcyjne / Redaktion der Texte

Stanisław Sarek

Tłumaczenie tekstów / Übersetzungen der Texte

Herbert Ulrich

Projekt okładki i opracowanie graficzne / Umschlagentwurf und graphische Bearbeitung

Jerzy Durakiewicz

Na okładce / Titelbild

Monotypia, 2000 / Monotype, 2000

Skład komputerowy / Computersatz

SIC ET NON

Adres Redakcji / Redaktionsadresse

Towarzystwo Naukowe KUL

ul. Gliniana 21, PL 20-616 Lublin

Tel. (0-48-81) 525-01-93

Tel./Fax (0-48-81) 524-31-77

e-mail: keryks@inetia.pl

Prenumerata i zamówienia / Bezug

Prenumerata roczna (dwa numery) – 34 zł, pojedynczy numer – 20 zł, w prenumeracie – 17 zł

Wpłaty na konto: Towarzystwo Naukowe KUL

Bank PEKAO SA III/O w Lublinie, nr 10701281-6984524-2221-0100, tytuł: „Keryks”

Zamówienia przyjmuje Redakcja i Dział Marketingu i Kolportażu TN KUL

Bezugspreis:

Einzelheft 10.- Euro, Abo 18.- Euro,

ermäßigtes Abo für Studierende (Inskriptionsbestätigung) 15.- Euro

Einzahlung für Österreich

Konto: 301-06516 ERSTE BANK (BLZ 20111)

Martin Jäggle, Kennwort: „Keryks“

Einzahlung für Deutschland

Konto: 3202160 RAIFFEISEN BANK eG (BLZ 520 625 47)

Prof. Dr. Cyprian Rogowski, Zeitschrift „Keryks“

Bezug durch die Redaktion

© Copyright by Towarzystwo Naukowe KUL,

Institut Pastoralno-Katechetyczny Wydziału Teologii KUL

& Institut für Religionspädagogik und Katechetik

der Katholisch-Theologischen Fakultät der Universität in Wien

ISSN 1643-2444

Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

ul. Gliniana 21, PL 20-616 Lublin

Tel. (0-48-81) 525-01-93, Tel./Fax 524-31-77

e-mail: tnkul@kul.lublin.pl <http://www.kul.lublin.pl/tn/>

Dział Marketingu i Kolportażu tel. (0-48-81) 524-51-71

Druk / Druck

Zakład Usług Poligraficznych „Tekst” S.C., ul. Wspólna 19, PL 20-344 Lublin

Spis treści

Inhaltsverzeichnis

Artykuły Beiträge

Od Redakcji Von der Redaktion	9
Prezentacja Redakcji i Rady Naukowej Vorstellung der Mitglieder der Redaktion und des Wissenschaftlicher Beirats	15
Stanisław Bielecki Chrześcijański <i>kéryks</i> Der christliche <i>kéryks</i>	37
Augustyn Eckmann Osobowość dobrego katechety w świetle <i>De catechizandis rudibus</i> świętego Augustyna Die Persönlichkeit eines guten Katecheten im Lichte von <i>De catechizandis rudibus</i> des hl. Augustinus	53
Cyprian Rogowski Z aktualnych zagadnień katechetyki i porównawczej pedagogiki religii w kontekście sytuacji polskiej Zu aktuellen Fragen der Katechetik und der vergleichenden Religionspädagogik im Kontext der polnischen Situation	61
Hans-Ferdinand Angel Złożoność i rozległość niemieckojęzycznej pedagogiki religii Komplexität und Bandbreite der deutschsprachigen Religionspädagogik	75
Małgorzata Tatała Psychologiczne uwarunkowania rozwoju uczuć religijnych dzieci przedszkolnych Psychologische Bedingungen der Entwicklung der religiösen Gefühle bei Vorschulkindern	101
Stanisław Kulpaczyński SDB Katecheta wobec symboli Der Katechet und die Symbole	113
Janusz Mariański Młodzież polska a religia Die polnische Jugend und die Religion	125

	Stephan Leimgruber	141
	Młodość a liturgia	
	Jugend und Liturgie	
	Rudolf Englert	155
	Zadanie religijnej edukacji dorosłych w Kościele w dobie przemian	
	Die Aufgabe religiöser Erwachsenenbildung in einer Kirche im Übergang	
	Martin Jäggle	175
	Międzykulturowo, międzyreligijnie, międzywyznaniowo	
	Inter -kulturell, -religiös, -konfessionell	
	Stanisław Zięba	189
	Odpowiedzialność za środowisko przyrodnicze (aspekt edukacyjny)	
	Verantwortung für die natürliche Umwelt (erzieherische Aspekte)	
	Franz-Peter Tebartz-van Elst	205
	Ślady chrześcijaństwa – drogi do Kościoła. Podejścia i kryteria oceny teologicznopastoralnej	
	Spuren des Christlichen – Wege zur Kirche. Ansätze und Kriterien einer pastoraltheologischen Bewertung	
	Egon Spiegel	233
	Nauczanie religii w szkole publicznej.	
	Mowa obrończa w perspektywie europejskiej	
	Religionsunterricht in der öffentlichen Schule – ein Plädoyer in europäischer Perspektive	
W kierunku praktyki Aus der Praxis	Dagmar Brutscher	247
	Ubiór jako temat nauczania religii zorientowanego na doświadczenie – przykład z praktyki	
	Kleidung als Thema eines erfahrungsorientierten Religionsunterrichts – ein Beitrag aus der Praxis	
Recenzje Rezensionen	■ Jerzy Bagrowicz, <i>Edukacja religijna współczesnej młodości. Źródła i cele</i> [<i>Die religiöse Edukation der heutigen Jugend. Quellen und Ziele</i>] (Cyprian Rogowski)	263

- Stephanie Klein, *Gottesbilder von Mädchen. Bilder und Gespräche als Zugänge zur kindlichen religiösen Vorstellungswelt* [*Dziewczęce obrazy Boga. Obrazki i rozmowy jako drogi dotarcia do świata dziecięcych wyobrażeń religijnych*] (Cyprian Rogowski) **268**
- Małgorzata Tatala, *Rozwój uczuć religijnych dzieci przedszkolnych* [*Die Entwicklung der religiösen Gefühle bei Vorschulkindern*] (Cyprian Rogowski) **276**
- Peter Biehl, Christoph Bizer, Roland Degen, Norbert Mette, Folkert Rickers und Friedrich Schweitzer (Hgg.) *Schlüsselerfahrungen* [*Kluczowe doświadczenia*]. Jahrbuch der Religionspädagogik (JRP), Band 16(1999) (Cyprian Rogowski) **279**
- Matthias Ball, Matthias Kaune, Ulrich Koch (Hgg.), *Werkbuch Erwachsenenkatechese. Katechese im Spannungsfeld zwischen anhängen- und kundenorientierter Verkündigung* [*Praktyka katechezy dorosłych. Spór o profil przepowiadania w katechezie*] (Cyprian Rogowski) **281**
- Ks. Janusz Mariański, *Między nadzieją i zwątpieniem. Sens życia w świadomości młodzieży szkolnej* [*Zwischen Hoffnung und Zweifel. Der Sinn des Lebens im Bewusstsein der Schuljugend*] (Leon August Smyczek OFM) **284**

Sprawozdania Berichte

- Cyprian Rogowski, Dieter Wagner** **289**
 „Katecheza dorosłych w teorii i praktyce. Impulsy – wyzwania – perspektywy”. Sympozjum Zakładu Katechetyki i Pedagogiki Religii Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
 „Erwachsenenkatechese in Theorie und Praxis. Impulse – Herausforderungen – Perspektiven“. Tagung des Lehrstuhls für Katechetik und Religionspädagogik am Fachbereich Theologie der Ermländisch-Masurischen Universität in Olsztyn
- Egon Spiegel** **295**
 Elementarisieren in der universitären Lehrerbildung
 Elementaryzowanie w uniwersyteckim kształceniu nauczycieli